

Yeşil Muhasebenin Muhasebe Eğitimindeki Rolü: Kilis 7 Aralık Üniversitesi'nde Araştırma

The Place of Green Accounting in Accounting Education: Research at Kilis 7 Aralık University

Ali Kestane¹, Nurgül Çelik¹

Öz

Dünyada meydana gelen ekolojik evrim karşısında işletmelerin, kurum ve kuruluşların gerçekleştirmiş oldukları faaliyetlerinin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin; tespit edilmesi, ölçülmesi ve giderilmesine yönelik bilgilerin üretilmesinde yeşil muhasebe kilit rol sahibi olmuştur. Söz konusu gelişmeler paralelinde çevresel sorumlulukların artışı eğilimi göstermesi ile birlikte yeşil muhasebe uygulamaları eğitim ve öğretim sistemlerinin de öncelikli alanları arasında kendisine yer açmıştır. Bu çalışmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yeşil muhasebeye yönelik algı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Fakültede eğitim alan öğrenciler değerlendirmeye alınmıştır. Doğru ve tutarlı değerlendirmelerin yapılabilmesi bakımından 355 aktif öğrenci örneklem olarak belirlenmiştir. Anket tekniği kullanılan çalışmada toplanan veriler "SPSS 22.0" programı kullanılarak; i) güvenilirlik analizi, ii) tanımlayıcı istatistikler, iii) frekans dağılımı, iv) parametrik olmayan korelasyon (Spearman's rho) analizi ile v) regresyon analizi ve vi) tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda ise öğrencilerin yeşil muhasebeye yönelik algıları üzerinde aldıkları muhasebe derslerinin pozitif yönde etkili olduğu fakat öğrencilerin; yaş, cinsiyet, sınıf, ve akademik ortalamalarına ilişkin özelliklerinin yeşil muhasebe algıları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin yeşil muhasebe algılarının bölümlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Çevre Muhasebesi, Yeşil Muhasebe

Abstract

In the face of the ecological evolution in the world, the negative effects of the activities of enterprises, institutions and organizations on the environment; Green accounting has played a key role in producing information to identify, measure and eliminate. With the increasing trend of environmental responsibilities in parallel with these developments, green accounting practices have also made a place among the priority areas of education and training systems. In this study, it was aimed to determine the perception levels of students who received accounting education at Kilis 7 Aralık University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, towards green accounting. Within the scope of the study, students studying at the Faculty were evaluated. In order to make accurate and consistent assessments, 355 active students were determined as the sample. The data collected in the study using the questionnaire technique, using the "SPSS 22.0" program; i) reliability analysis, ii) descriptive statistics, iii) frequency distribution, iv) non-parametric correlation (Spearman's rho) analysis, v) regression analysis and vi) one-way analysis of variance were performed. As a result of the study, it was found that the accounting courses they took were positively effective on the students' perceptions of green accounting, but the students; It was concluded that the characteristics of age, gender, class, and academic averages do not have any effect on green accounting perceptions. In addition, it has been determined that the green accounting perceptions of the students who receive accounting education show significant differences according to their departments.

Keywords: Accounting Education, Environmental Accounting, Green Accounting

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL Codes: M40, M41

Submitted: 15 / 11 / 2022

Accepted: 29 / 01 / 2023

¹ Bu çalışma 29 Eylül – 01 Ekim 2022 tarihlerinde düzenlenen "9. Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresi"nde sözlü olarak sunulan "Muhasebe Eğitiminde Yeşil Muhasebenin Rolü: Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF Uygulaması" başlıklı bildirden üretilmiştir.

¹ Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, alikestane@kilis.edu.tr, Kilis, Türkiye, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-7049-0354>

² YL Öğrencisi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, nurgul_celik@outlook.com.tr, Kilis, Türkiye, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-1334-9282>

Giriş

Son yıllarda sanayileşme, hızla artan nüfus ve kentleşme gibi birçok faktör çevresel problemlere yol açmaktadır. Ortaya çıkan bu çevresel problemler toplumları çevre konusunda bilinçli bireyler olmaya yöneltmektedir. İşletmeleri ise bu konuda sosyal sorumluluk kavramının gereği olarak çevreye duyarlı bir şekilde faaliyetlerini gerçekleştirmeye yöneltmektedir. İşletmeler faaliyetlerini sürdürürken gerçekleştirmiş oldukları süreçleri kayıt altına alarak muhasebeleştirilmektedir. İşletmelerde gerçekleşen mali nitelikteki olayları toplayarak kaydeden, sınıflandıran, özetleyen, raporlayan ve bu raporlara uygun analizler yapan, analizleri yorumlayan ve elde edilen bilgileri ilgi duyan kişilere sunan sistem, muhasebe olarak adlandırılmaktadır (Ergin ve Kurnaz, 2016: 16). Geleneksel muhasebe kavramı işletmelerin faaliyetlerini gerçekleştirirken çevreye verdikleri olumsuz etkileri kayıt altına alma konusunda yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle muhasebe bilimi, çevresel problemlerin belirlenmesine ve önlenmesine yönelik kendi içerisinde yeşil muhasebe kavramını geliştirmektedir. Yeşil muhasebe, işletmelerin faaliyetlerini gerçekleştirirken çevreye vermiş oldukları olumsuz etkileri tespit ederek, bu olumsuz etkilerin azaltılmasına veya ortadan kaldırılmasına yönelik yapılan çalışmaların muhasebeleştirilmesi süreci olarak adlandırılmaktadır. Yeşil muhasebe kavramı toplumumuzda yeni bir kavram olmamasına rağmen, işletmelerde faaliyetlerin muhasebeleştirilme sürecinde kullanılmamaktadır. Bunun başlıca sebebi ise, işletme faaliyetlerini kayıt altına alan muhasebecilerin yeşil muhasebe kavramının ne olduğu ne için kullanılması gerektiği konusunda herhangi bir eğitim almamalarından kaynaklanmaktadır.

Ekonomik ve sosyal etkenlerin ötesinde insanların yaşamlarını idame ettirmeleri konusunda sürdürülebilirlik anlayışı hayatın hemen her alanında yer edinmeye başlamıştır. Oluşan farkındalık işletmeleri, mamullerin tasarımından marka imajının yeniden yapılandırılmasına kadar değişiklik yapılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir (Jeffers vd., 2014: 2426). Böylelikle işletmelerin çevre konusunda daha duyarlı hareket etmeleri daha fazla öne çıkmış ve sosyal sorumluluk boyutlarına yenisi eklenmiştir. Dolayısıyla muhasebe bilgi sistemlerinin ihtiyaçları karşılayabilecek düzeye erişmesi gereklilik arz etmiştir (Dillard vd., 2005: 77). Yakın geçmişte muhasebe standartlarından gönüllü raporlama ilkelerine hatta devlet politikalarına kadar sonucu çevreyi etkileyen unsurların, işletmeler, kurum ve kuruluşlar tarafından raporlanması gerekliliği üzerinde çalışmalar yapılmış olup hali hazırda devam etmektedir.

Günümüzde gelindiğinde yeşil üretimden yeşil pazarlamaya ve gelinen süreç itibarıyla yeşil muhasebe biçiminde oluşan kavramlar dünya genelinde izlenen çevre politikalarının yansımaları doğrudan göstermektedir (Bezirci, 2011: 64). İlgili süreçte çevre muhasebesi ile yeşil muhasebe kavramı ilişkilendirilmiş ve muhasebe literatüründe yeni bir kavram öne sürülmüştür. Çevre muhasebesinin geçmişine bakıldığında 1960 yıllarında sosyal açıdan ele alınmış, 1980'li yıllara gelindiğinde ise konu ile ilgili ayrıntılı çalışmaların yapıldığı görülmeye başlanmıştır (Korukoğlu, 2011: 81). Gelişim sürecinde yeşil muhasebe ile çevre muhasebesi kavramlarının birbirlerinin yerine kullanıldığı çalışmalar var olmakla birlikte yeşil muhasebe ayrı bir kavram olarak literatürdeki yerini almıştır. Çevre ile ilgili olarak oluşturulan muhasebe politikaları çevre muhasebesinin çatısı altında ifade edilir iken karbon muhasebesinin içerisinde yer almış olduğu politikalar ise işletmeler tarafından yeşil muhasebe çatısı altında ele alınmıştır (Bezirci, 2011: 64). Oluşagelen süreçte bilinçsiz bir biçimde tüketilen doğal kaynakların düzenleyici ve denetleyici otorite tarafından değerlendirilebilmesi ile sosyal refah göstergesinin sınırlarının belirlenmesinde yeşil muhasebe kritik rol sahibi olmuştur (Cairns, 2004: 261).

Doğal kaynakların ticari faaliyetlere konu olması ve sonucunda oluşan değer, işletme kazancının ve ilgili unsurlara ödenen bedelin bir parçası olarak muhasebe diline yansımaktadır. Parasal olarak ölçülemeyen doğal kaynakların tüketilmesi, ticari faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde çoğunlukla dikkate değer görülmemektedir. Bu noktada ise yeşil muhasebe; çevresel ya da doğal kaynakların tüketilmesi sonucunda ulaşılan kazançların tamamının yatırıma dönüştürülmesi ya da harcanması gibi ortaya çıkan sonuçların muhasebeleştirilmesinde rol almaktadır (Cairns, 2001: 61). Doğal kaynakların değerinin tespit edilerek bilinçsiz ve verimsiz bir biçimde kullanımının önüne geçilmesi, yeşil muhasebenin en temel amacı olarak karşımıza çıkmaktadır (Cairns, 2004: 263). Dolayısıyla yeşil muhasebe çalışmalarına ağırlık verilmesinin önemi insanların yaşamının geleceğinin tartışma konusu olduğu hemen her olayda karşımıza çıkabilmektedir.

Küreselleşmeyle birlikte ekonomide meydana gelen birtakım gelişmelerden ve değişikliklerden dolayı muhasebeye daha çok ihtiyaç duyulmuştur. Muhasebeye duyulan bu ihtiyaç, kendi alanında eğitimin verilmesini gerekli kılmaktadır. Ülkemizde yıllardır lise, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde sistematik olarak muhasebe eğitimi verilmektedir. Her düzeyde muhasebe eğitiminin verilmesinin temel amacı muhasebe alanında nitelikli ve uzman bireyler yetiştirmektir (Şengel, 2010: 82-83). Alanında uzman ve nitelikli bireyler yetiştirmek için etkin bir muhasebe eğitiminin sağlanması, bilgilerin doğru aktarılması ve aktarılan bilgileri kullanabilme yeteneğinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca muhasebe alanında meydana gelen gelişmelerin ve değişikliklerin izlenmesi ve bu değişiklikler doğrultusunda muhasebenin uygulanması gerekmektedir (Erol ve Erkan, 2008: 286). Elde edilen verilerin bilgiye dönüştürülmesi, raporlanarak ilgi duyan kişilere sunulması nitelikli insan gücüyle mümkündür. Buradaki önemli nokta muhasebe eğitiminde güncel gelişmeler takip edilerek, bu doğrultuda muhasebe eğitimleri verilerek nitelikli meslek elemanları yetiştirmektir. Böylece, nitelikli meslek elemanları elde etmiş oldukları hem teorik hem pratik bilgiler ile muhasebe alanına olumlu katkılar sağlayacağı varsayılmaktadır (Yıldız ve Durak, 2011: 38).

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin her birinin gelecekte muhasebe meslek mensubu adayı olacağı düşünülmektedir. Muhasebe meslek mensubu adayı olarak öğrencilerin mesleki açıdan elde edecekleri bilgi ve beceriyi eğitim yoluyla sağlanmaktadır. Bu sebepten dolayı muhasebe dersi alan lisans öğrencilerinin eğitim süreçleri boyunca yeşil muhasebe kavramını öğrenmeleri, yeşil muhasebe konusunun öneminin farkında olmaları ve yeşil muhasebe ile ilgili eğitimler alarak bilgi düzeylerinin artırılması gerekmektedir. Dolayısıyla, yükseköğretim kurumlarının ortaya çıkan yeşil muhasebe kavramına uyum sağlamak amacıyla muhasebe ders içeriklerinde güncelleme yapmaları önem arz etmektedir.

Buradan hareketle bu çalışmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi (KİYÜ), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İ.İ.B.F.)'nde eğitim gören; İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ve Lojistik ile Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe algıları üzerinde aldıkları muhasebe eğitiminin etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, KİYÜ, İ.İ.B.F.'nde, İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ve Lojistik, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümlerinde eğitim gören öğrencileri kapsamaktadır. Çalışma iki ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, yeşil muhasebe ve muhasebe eğitimi kavramları ile birlikte literatürde yer alan yerli ve yabancı çalışmalara ilişkin kavramsal çerçeve açıklanmıştır. İzleyen bölümde ise KİYÜ, İ.İ.B.F.'nde eğitim gören öğrenciler üzerinde yapılan uygulama çalışmasına yer verilmiştir.

1. Literatür Çalışmaları

Yeşil muhasebe ve muhasebe eğitimi alanları üzerine yerli ve yabancı literatürde birçok çalışmaya (Sartika ve Iznillah, 2022; Altınbay ve Durak, 2022; Yelgen, 2022; Suhartini vd., 2021; Yalçın ve Sarıgül, 2021; Khairin vd., 2020; Khairin vd., 2019; Süklüm, 2019; Rahman vd., 2019; Şimşek, 2019; Agarwal ve Kalpaja, 2018; Asonitou, 2015; Malik ve Mittal, 2015) rastlanılmaktadır. Fakat muhasebe eğitimi ile yeşil muhasebe konularını bütünlük olarak ele alan çalışmaların sığ olduğu görülmektedir. Çalışmanın teması bağlamında yerli ve yabancı literatürde yapılan muhasebe eğitimi ve yeşil muhasebe konuları ile ilgili önemli kabul edilen çalışmalar aşağıda açıklanmaktadır.

Tarsuslu ve Çil Koçyiğit (2020) tarafından yapılan çalışmada, Sağlık Yönetimi ve İşletme bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebeye yönelik farkındalıklarını ve algı düzeylerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; işletme bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe konusundaki farkındalık ve algı düzeylerinin sağlık yönetimi bölümündeki öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen bu farkın, işletme bölümü öğrencilerine daha fazla çeşitte muhasebe derslerinin verilmesinden kaynaklandığı öngörülmektedir. Apalı ve Acun (2019) tarafından yapılan çalışma sonucunda; muhasebe eğitimi alan ve çevre bilincine sahip olan öğrencilerin yeşil muhasebe kavramına yönelik olarak olumlu bir yaklaşım sergiledikleri tespit edilmiştir. Süklüm (2019) tarafından muhasebe eğitimi alan öğrencilerinin yeşil muhasebe kavramına yönelik yaklaşımlarının ve farkındalıklarının belirlenmesine yönelik yapılan çalışmada, anket yöntemi kullanılarak veriler toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin anket sorularına verdikleri yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümünün yeşil muhasebe kavramı hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve yeşil muhasebeye yönelik farkındalıklarının düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin ise muhasebe eğitimi alan öğrencilerin müfredatlarında yeşil muhasebe dersinin olmamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Dewi ve Maryanti (2018) tarafından yapılan çalışmada, Sidoarjo Muhammediye Üniversitesi'nde, üniversite sosyal sorumluluğuna dayalı yeşil muhasebe uygulamasını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, üniversitede faaliyette bulunan akademik personellerden anket yöntemiyle veriler toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların, çevre bilinçlerinin yüksek olduğu ve yeşil muhasebe uygulamasını faaliyete dönüştürmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz ve Şahin (2017) tarafından yapılan çalışmada, muhasebe dersi alan öğrenciler üzerinde anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerden muhasebe alanında staj ya da iş tecrübesine sahip olanların, muhasebe ile ilgili bir alanda iş veya staj tecrübesine sahip olmayanlara göre yeşil muhasebeye yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sigortacılık ve Bankacılık bölümü öğrencilerinin yanıtları incelendiğinde, diğer bölümlerin öğrencilerine göre çevre bilincinin daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Hanifa ve Kahar (2015) tarafından yapılan bu çalışma, dört yıl ve daha uzun süre eğitim gören muhasebe öğrencilerinin yeşil muhasebe konusunda düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Dört öğrenciden toplanan ve analiz edilen verilerde söylem analizi yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak muhasebe öğrencilerinin, yeşil muhasebenin öğrenilmesinin çok önemli olduğu ve bir muhasebecinin çevre bilincinin de dolaylı olarak şirketi yeşil muhasebe yöntemini uygulamaya teşvik edebileceği düşüncelerine ulaşılmıştır. Choubey ve Pattanayak (2014) tarafından yapılan bu çalışma, öğrencilerin çevre muhasebesi konusunda bilgi düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada 178 yönetim bölümü öğrencisine anket yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin çevre muhasebe konusunda bilgi düzeylerinin düşük olduğu ve çevre muhasebesi konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Sen ve arkadaşları (2010) tarafından yapılan bu çalışma, Hint yönetim müfredatına çevre muhasebesinin dâhil edilmesiyle ilgili öğrencilerin algılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Hindistan'daki üç yönetim kolejinde, MBA öğrencilerinin çevre muhasebesi üzerine müfredat geliştirmeye ilgili algılarını araştırmak için anket yapılmıştır. Değerlendirme süreci, mevcut ve gelecek senaryolarda çevre muhasebesi konusunda 62 işletme öğrencisi arasında farkındalık yaratan müdahale şeklinde gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilere müdahale öncesi ve sonrasında öğrencilerin algı düzeylerindeki değişimi değerlendirmek için bir anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda,

müdahaleden sonra öğrencilerin çevre muhasebesinin fayda düzeyi hakkındaki algılarında önemli bir gelişme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yakhou ve Vernon (2002) tarafından yapılan çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde ki kolejler ile üniversitelerde çevre muhasebesi eğitimi uygulamalarının düzeylerini belirlemeyi amaçlanmıştır. Bu çalışmada bölüm başkanlarına gönderilen anketlerle veriler elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda çevre ve muhasebe kavramlarının ayrı dersler olarak verildiği ancak çevre muhasebesinin müfredatta bir ders olarak verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Sefcik ve arkadaşları (1997) tarafından yapılan bu çalışmada, çevre muhasebesi konularının mevcut derslerle birleştirilerek nasıl işleneceğini konusunda bilgi vermeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda, Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu tarafından çevre muhasebesi kavramının ders müfredatlarına eklenmesi veya geleneksel muhasebe eğitiminin kapsamını genişletmek için seçmeli ders olarak verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde; yeşil muhasebe konusunda farkındalık sağlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki doğadaki kaynakların bilinçsiz bir şekilde tüketilmesi, küresel ısınma ve iklim değişikliği ve diğer taraftan karbon salınımı gibi olaylar insanlığın elindeki kaynakları tahrip ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla yaşam kaynaklarının doğru ve yerinde kullanılması bakımından yeşil muhasebe kavramının niteliğinin ve öneminin anlaşılacak doğal hayata entegre edilmesi gelecekte varlığımızın sürdürülebilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Geleceğin şekillendirilmesinde kilit role sahip olan ve potansiyel meslek mensubu olarak kabul edilen üniversite öğrencilerinin bu konuda bilinçli olarak hayata atılmaları konusunda bu çalışma ile literatürde yer alan bilgi boşluğunun giderilmesi düşünülmektedir. Üniversite öğrencilerinin yeşil muhasebe konusunda bilinçli olmaları, öncelikle kendilerinden başlamak üzere içinde buldukları toplumun yaşam standartlarının yükseltilmesi bakımından mihenk taşı olarak kabul edilmektedir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın bu bölümünde; i) araştırmanın amacına ve önemine yer verilmekte, ii) araştırmanın kapsamı ve kısıtı açıklanmakta, iii) elde edilen verilerin analiz edilmesi neticesinde ulaşılan bulgular değerlendirilerek aşağıda ayrıntılı şekilde sunulmuştur.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada KİYÜ, İ.İ.B.F.'de eğitim gören; İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ve Lojistik ile Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe algıları üzerinde aldıkları muhasebe eğitiminin etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, i) öğrencilerin aldıkları muhasebe eğitiminin yeşil muhasebe algıları üzerindeki etkisinin araştırılması, ii) gelecekte birer muhasebe meslek mensubu adayları olan öğrencilerin yeşil muhasebe konusunda bilgi düzeylerinin belirlenmesi, iii) üniversitelerde yeşil muhasebenin eğitiminin verilebilmesi açısından bu çalışmanın farkındalık oluşturabileceği düşünülmektedir.

2.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, KİYÜ, İ.İ.B.F.'nde, İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ve Lojistik, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde eğitim gören 670 öğrenciyi kapsamaktadır. Elde edilen bilgilerin güvenilir, tutarlı ve doğru bir şekilde yorumlanabilmesi için Fakültede aktif eğitim gören (İşletme, Uluslararası Ticaret ve Lojistik, İktisat, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi) öğrenciler araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme bağlamında 366 adet anket dağıtılmış, elde edilen anketlerin 355 adedi değerlendirmeye alınmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada veriler anket tekniği aracılığı ile toplanmıştır. Kullanılan anket tekniğinin uygulanabilirliği açısından "Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulu" ndan 11.01.2022 tarih ve 2022/01 sayılı toplantı ile gerekli izinler alınmıştır. 01/03/2022 – 01/04/2022 tarihleri arasında anket yöntemi kullanılarak KİYÜ, İ.İ.B.F.'nde öğrenim gören öğrencilerden veriler toplanmıştır. Uygulanan anket yönteminin içeriği daha önce güvenilirliği kanıtlanmış olan çalışmalardan (Yılmaz ve Şahin, 2017; Tarsuslu ve Çil Koçyiğit, 2020) uyarlanarak oluşturulmuştur. Oluşturulan anket formunun içeriğinde 2 grup ve 33 ifade yer almaktadır. Birinci grupta; ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik olarak; katılımcıların cinsiyetleri, yaşları, bölümleri, sınıfları, akademik ortalamaları, muhasebe alanında staj ya da iş deneyimleri, almış oldukları muhasebe dersleri, mezun olduktan sonra yapmayı düşündükleri mesleğe ilişkin 8 ifade yer almaktadır. İkinci grupta ise muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yeşil muhasebe algılarının ölçülmesine yönelik 25 ifade yer almaktadır. Bu ifadeler katılım derecelerine göre sırasıyla "1: Kesinlikle Katılmıyorum", "2: Katılmıyorum", "3: Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum", "4: Katılıyorum" ve "5: Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde kodlanmıştır.

Anketlerden toplanan veriler çalışmanın niteliğine ve amacına uygun şekilde değerlendirilip kodlanmıştır. Araştırmanın yapıldığı dönemde KİYÜ, İ.İ.B.F.'nde farklı bölümlerden (İşletme, Uluslararası Ticaret ve Lojistik, İktisat, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi) 366 aktif öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen 355 adet anketin, KİYÜ, İ.İ.B.F.'nde eğitim gören öğrencilerin önemli bir kısmını (%50'de fazlasını) temsil etmesinden dolayı yapılan bu çalışmanın, KİYÜ, İ.İ.B.F. öğrencileri

için genellenebilir olduğunu göstermektedir. Bu nedenle yapılacak olan değerlendirmelerin, araştırmanın gerçekleştirilmiş olduğu dönemde, Fakülte sınırları çerçevesinde yapılması önemli görülmektedir. Anketler aracılığı ile ulaşılan veriler, "SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0" programına aktarılarak; i) güvenilirlik analizi, ii) tanımlayıcı istatistikler, iii) frekans dağılımı, iv) parametrik olmayan korelasyon (Spearman's rho) analizi ile v) regresyon analizi ve vi) tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

Birçok araştırmada, istatistiksel testlerin uygulanabilirliğinin bazı varsayımların gerçekleşmesine bağlı olduğu ifade edilmektedir. Burada ilgililenen dağılımın, normal dağılıma uygun olması önemli bir değer olarak kabul edilmektedir. Doğa ve insan davranışlarının normal dağılıma uydurulması çabası, pratikte verilerin normal dağılım sergileyen bir anakütleden geldiğinin varsayılması ile örtüşmektedir (Özdamar, 2013: 103). Yapılan analizler neticesinde normal dağılım göstermeyen bir veri setine parametrik olmayan testler uygulanabilmektedir (Baş, 2019: 96). Bu çalışmada, anket yolu ile ulaşılan veriler; "SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0" programına aktarılmış ve verilerin normal dağılım sergileyip sergilemedikleri test edilmiştir. Yapılan testler neticesinde verilerin normal dağılım sergilememesinden dolayı iki ya da daha fazla grup arasındaki ilişkinin ve yönünün belirlenmesine yönelik parametrik olmayan korelasyon (Spearman's rho) analizi yapılmıştır. Ulaşılan bulgularının nedenlerinin tespit edilmesi noktasında regresyon analizi uygulanmıştır (Eymen, 2007: 92-100). Diğer taraftan elde edilen bulgular arasındaki farklılıkların tespit edilmesine yönelik ise tek yönlü varyans analizi yapılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında; i) öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik elde edilen bilgiler, ii) öğrencilerin yeşil muhasebe algılarının belirlenmesine yönelik ifadelerine ilişkin frekans analizi sonuçları, iii) Korelasyon Analizi ve iv) Regresyon Analizi sonucunda ulaşılan bilgiler ile v) Anova Testi (Tek Yönlü Varyans Analizi) sonucunda elde edilen bilgiler sırası ile açıklanarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Anket yönteminden elde edilen verilerin güvenilirlik düzeyini tespit etmek amacıyla güvenilirlik analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda Cranbach's Alpha (güvenirlilik katsayı değeri- α) değerinin; 0,80-1,00 aralığında olması halinde katılımcılardan elde edilen verilerin güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğu söylenilmektedir (Alpar, 2013: 848-851). Katılımcıların tamamı üzerinden ulaşılan verilere ilişkin güvenilirlik analizi yapılmış, sonucunda; güvenilirlik katsayı değeri- α 0,841 olarak tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuç, bu çalışmanın yüksek düzeyde güvenilir olduğu anlamına gelmektedir. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 1'de açıklanmaktadır.

Tablo 1. Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Açıklamalar		Sayı	Yüzde (%)	Açıklamalar		Sayı	Yüzde (%)
Akademik Ortalama	"1,00 – 1,50" Arası	19	5,4	Yaş	"20 Yaş Altı"	116	32,7
	"1,51 – 2,00" Arası	36	10,1		"21 - 24 Yaş Arası"	211	59,4
	"2,01 – 2,50" Arası	70	19,7		"25 Yaş ve Üzeri"	28	7,9
	"2,51 – 3,00" Arası	112	31,5	Toplam	355	100	
	"3,01 – 3,50" Arası	96	27,0	Cinsiyet	"Kadın"	174	49,0
	"3,51 – 4,00" Arası	22	6,2		"Erkek"	181	51,0
Toplam	355	100	Toplam	355	100		
Sınıf	"1. Sınıf"	106	29,9	Mezun Olduktan Sonra Yapmayı Düşündüğünüz Meslek	"Akademisyen"	52	14,6
	"2. Sınıf"	95	26,8		"Mali Müşavir"	23	6,5
	"3. Sınıf"	90	25,4		"Bankacı"	25	7,0
	"4. Sınıf"	63	17,7		"Özel Sektörde Yönetici"	63	17,7
	"5. Sınıf ve Üzeri"	1	,3		"Memur"	74	20,8
Toplam	355	100	"Kamu Kurumlarında Uzman"	41	11,5		
Bölüm	"İşletme"	141	39,7	"Diğer"	77	21,7	
	"Uluslararası Ticaret ve Lojistik"	62	17,5	Toplam	355	100	

"İktisat"	82	23,1	Muhasebe Alanında Staj veya İş Tecrübesi	Evet	14	3,9
"Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi"	70	19,7		Hayır	341	96,1
Toplam	355	100		Toplam	355	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin çoğunluğunun İşletme (%39,7) bölümü öğrencilerinden oluştuğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin yaşlarının çoğunlukla 21- 24 yaş (%59,4) aralığında olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 174 (%49,0) kişisi kadın ve 181 (%51,0) kişisi erkektir. Öğrencilerin sınıfları ise; 1. sınıf 106 (%29,9) kişi, 2. sınıf 95 (%26,8) kişi, 3. sınıf 90 (%25,4) kişi, 4. sınıf 63 (%17,7) kişi ve 5. sınıf ve üzeri 1 (%3) kişi şeklinde dağılmıştır. Öğrencilerin akademik ortalama bağlamında çoğunluğunun 2,51- 3,00 (%31,5) aralığında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin mezun olduktan sonra yapmayı düşündükleri meslek olarak 77 (%21,7) kişisi diğer meslek gruplarında çalışmayı düşünmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun 341 (%96,1) kişisinin, muhasebe alanında staj ya da iş tecrübesine sahip olmadığı görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin yeşil muhasebe algılarına ilişkin görüşleri aşağıda Tablo 2 'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Yeşil Muhasebe Algısına İlişkin Görüşleri

İfadeler	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
					1
Katılımcıların; En Düşük (1) ve En Yüksek (5) Katılım Düzeyleri					
A. Yeşil Muhasebe Farkındalığı					
İfade 1 (A1)	"Yeşil muhasebenin ne olduğu konusunda hiçbir bilgi sahibi değilim."	31	%8,7	106	%29,9
İfade 2 (A2)	"Yeşil muhasebe kavramını sadece isim olarak biliyorum."	108	%30,4	30	%8,5
B. Yeşil Muhasebe Eğitimi					
İfade 3 (B1)	"Yeşil muhasebe kavramını makale, kitap, internet vb. kaynaklardan duydum."	109	%30,7	20	%5,6
İfade 4 (B2)	"Eğitimin sırasında yeşil muhasebe ile ilgili ders aldım."	271	%76,3	11	%3,1
C. Yeşil Muhasebe Algısı					
İfade 5 (C1)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının enerji tasarrufunu arttıracağına inanıyorum."	36	%10,1	63	%17,7
İfade 6 (C2)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının su kullanımı ve yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum."	34	%9,6	62	%17,5
İfade 7 (C3)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının sera gazı salınımını (CO2) yönetmekte yararlı olacağına inanıyorum."	33	%9,3	85	%23,9
İfade 8 (C4)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının üretim sırasında ortaya çıkan atıkların yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum."	28	%7,9	70	%19,7
İfade 9 (C5)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının biyoçeşitliliğin sürdürülmesinde yararlı olacağına inanıyorum."	28	%7,9	76	%21,4
İfade 10 (C6)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının doğal kaynakların gereksiz tüketiminin sınırlandırılmasında yararlı olacağına inanıyorum."	25	%7,0	81	%22,8
İfade 11 (C7)	"Çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gereklidir."	28	%7,9	78	%22,0
İfade 12 (C8)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının temiz ve güvenli üretimi arttıracağına inanıyorum."	28	%7,9	84	%23,7
İfade 13 (C9)	"Yeşil muhasebe uygulamalarının ekosistemi koruyucu olduğuna inanıyorum."	29	%8,2	74	%20,8
İfade 14 (C10)	"İşletmeler yeşil muhasebe uygulamalarının bir parçası olarak çevre politikalarını belirlemelidir."	28	%7,9	64	%18,0
D. Çevre Bilinci					
İfade 15 (D1)	"Etrafımdaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarırım."	10	%2,8	163	%45,9
İfade 16 (D2)	"Ozon tabakasına zarar veren ürünleri kullanmam."	5	%1,4	82	%23,1
İfade 17 (D3)	"Çevreyi korumak için elektrik, su ve yakıt tüketimini azaltmaya dikkat ederim."	2	%6	137	%38,6
İfade 18 (D4)	"İki çeşit ürün arasında seçim yaparken çevreye en az zarar veren ürünü satın almayı tercih ederim."	6	%1,7	100	%28,2

Tablo 2'de belirtilen ifadeler verilen cevaplar incelendiğinde; "kesinlikle katılıyorum" seçeneğine öğrencilerin büyük çoğunluğunun yanıt verdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin 2., 3. ve 4. ifadelerine verdikleri yanıtlar incelendiğinde diğer ifadeler karşılık olarak daha yüksek düzeyde olumsuz seçenekleri benimsedikleri tespit edilmiştir. Tercih edilen seçeneklere bakıldığında, öğrencilerin yeşil muhasebe kavramına yönelik bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Öğrencilere yeşil muhasebe eğitiminin verilmemesinin, öğrencilerde yeşil muhasebe farkındalığının eksik olmasına yol açtığı açıktır. Ancak öğrencilerin yeşil muhasebeye yönelik algılarının olumlu yönde olduğu ve çevreye karşı bilinçli bireyler oldukları görülmektedir. Öğrencilerin almış oldukları muhasebe eğitimi ile yeşil muhasebe algıları arasındaki ilişkinin yönünün belirlenmesi amacıyla korelasyon (Spearman's rho) analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda; aralarında sadece anlamlı ilişkiler bulunan ifadeler Tablo 3'te ayrıntılı bir şekilde gösterilmektedir.

Tablo 3. Muhasebe Eğitimi ve Yeşil Muhasebe İlişkisi

Muhasebe Eğitimi ve Yeşil Muhasebe Boyutları Bağlamında Korelasyon (Spearman's rho) Analizi			Bölüm	Muhasebe Alanında Staj ya da İş Tecrübesi	Aldığınız Muhasebe Dersi	Mezun Olduktan Sonra Yapmayı Düşündüğünüz Meslek
A. Yeşil Muhasebe Farkındalığı	A2: "Yeşil muhasebe kavramını sadece isim olarak biliyorum."	Correlation Coefficient	,039	-,125	,181	,048
		Sig. (2-tailed)	,459	,019	,007	,367
		N	355	355	223	355
B. Yeşil Muhasebe Eğitimi	B2: "Eğitimim sırasında yeşil muhasebe ile ilgili ders aldım."	Correlation Coefficient	-,200	-,164	,150	-,024
		Sig. (2-tailed)	,000	,002	,025	,651
		N	355	355	223	355
	C1: "Yeşil muhasebe uygulamalarının enerji tasarrufunu arttıracığına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,187	-,054	-,313	-,174
		Sig. (2-tailed)	,000	,314	,000	,001
		N	355	355	223	355
	C2: "Yeşil muhasebe uygulamalarının su kullanımı ve yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,210	-,012	-,349	-,157
		Sig. (2-tailed)	,000	,818	,000	,003
		N	355	355	223	355
	C3: "Yeşil muhasebe uygulamalarının sera gazı salınımını (CO2) yönetmekte yararlı olacağına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,172	-,054	-,330	-,188
Sig. (2-tailed)		,001	,309	,000	,000	
N		355	355	223	355	
C4: "Yeşil muhasebe uygulamalarının üretim sırasında ortaya çıkan atıkların yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,209	-,030	-,342	-,204	
	Sig. (2-tailed)	,000	,577	,000	,000	
	N	355	355	223	355	
C5: "Yeşil muhasebe uygulamalarının biyoçeşitliliğin sürdürülmesinde yararlı olacağına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,243	-,050	-,338	-,196	
	Sig. (2-tailed)	,000	,347	,000	,000	
	N	355	355	223	355	
C6: "Yeşil muhasebe uygulamalarının doğal kaynakların gereksiz tüketiminin sınırlandırılmasında yararlı olacağına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,225	-,014	-,356	-,168	
	Sig. (2-tailed)	,000	,792	,000	,001	
	N	355	355	223	355	
C7: "Çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gereklidir."	Correlation Coefficient	-,266	-,081	-,328	-,259	
	Sig. (2-tailed)	,000	,129	,000	,000	
	N	355	355	223	355	
C8: "Yeşil muhasebe uygulamalarının temiz ve güvenli üretimi arttıracığına inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,255	-,032	-,336	-,193	
	Sig. (2-tailed)	,000	,552	,000	,000	
	N	355	355	223	355	
C9: "Yeşil muhasebe uygulamalarının ekosistemi koruyucu olduğuna inanıyorum."	Correlation Coefficient	-,242	-,039	-,327	-,225	
	Sig. (2-tailed)	,000	,465	,000	,000	
	N	355	355	223	355	
C10: "İşletmeler yeşil muhasebe uygulamalarının bir parçası olarak çevre politikalarını belirlemelidir."	Correlation Coefficient	-,266	-,076	-,336	-,228	
	Sig. (2-tailed)	,000	,153	,000	,000	
	N	355	355	223	355	
D. Çevre Bilinci	D1: "Etrafımdaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarırım."	Correlation Coefficient	,145	,036	-,121	-,056
		Sig. (2-tailed)	,006	,501	,072	,295
		N	355	355	223	355
D3: "Çevreyi korumak için elektrik, su ve yakıt tüketimini azaltmaya dikkat ederim."	Correlation Coefficient	,142	,063	-,044	-,034	
	Sig. (2-tailed)	,007	,235	,515	,520	
	N	355	355	223	355	

Anlamlılık değeri; $p < 0,05$

Tablo 3'te öğrencilerin, almış oldukları muhasebe eğitimi ile yeşil muhasebe algıları arasında ilişkinin yönünün belirlenmesine amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda; öğrencilerin almış oldukları muhasebe eğitimi ile yeşil muhasebe algıları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra, öğrencilerin bölümleri, aldıkları muhasebe dersleri ve mezun olduktan sonra yapmayı düşündükleri meslek gibi değişkenlerin, yeşil muhasebe algılarının artırılması konusunda diğer boyutlara kıyasla pozitif yönde ve güçlü düzeyde bir ilişkiye sahip olduklarını göstermektedir.

Muhasebe eğitimi ve yeşil muhasebe arasında ilişki bulunan değişkenlerden hareketle söz konusu ilişkilerin nedenlerinin ortaya koyulmasına yönelik regresyon analizi yapılmıştır. Sonucunda elde edilen bilgiler izleyen aşamalarda tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 4. Demografik Özelliklerin Yeşil Muhasebe Farkındalığı Üzerindeki Etkisi (A2)

Bağımsız Değişken	β	Std. Hata	t	p	R^2
Aldığınız Muhasebe Dersi	,174	,034	2,622	,009	,030

Bağımlı Değişken: A2; "Yeşil muhasebe kavramını sadece isim olarak biliyorum."
 "Regresyon Analizi (Anlamlılık değeri; $p < 0,05$)"

Tablo 4'e bakıldığında, öğrencilerin almış oldukları muhasebe dersi ile yeşil muhasebe farkındalıkları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmektedir. Öğrencilerin, yeşil muhasebe farkındalığı göstergelerinden birisi olan yeşil muhasebe kavramını sadece isim olarak bilmeleri, (R^2) %3 oranında aldıkları muhasebe dersine bağlı olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Öğrencilerin yeşil muhasebe farkındalığı konusunda yeşil muhasebe kavramını isim olarak bilmeleri; aldıkları muhasebe dersinden pozitif yönde etkilendiği görülmektedir. Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak yorumlandığında; öğrencilerin almış oldukları muhasebe eğitiminin, yeşil muhasebe farkındalıklarını artırdığı söylenilebilmektedir.

Tablo 5. Demografik özelliklerin Yeşil Muhasebe Eğitimi Üzerindeki Etkisi (B2)

Bağımsız Değişken	β	Std. Hata	t	P	R^2
Bölüm	-,365	,056	-5,698	,000	,184
Muhasebe Alanında Staj veya İş Tecrübesi	-,195	,346	-3,163	,002	
Aldığınız Muhasebe Dersi	,186	,028	2,945	,004	

Bağımlı Değişken: B2; "Eğitimim sırasında yeşil muhasebe ile ilgili ders aldım."
 "Regresyon Analizi (Anlamlılık değeri; $p < 0,05$)"

Tablo 5'e bakıldığında, öğrencilerin bölümleri ve muhasebe alanında staj ya da iş tecrübeleri yeşil muhasebe eğitimi arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmektedir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin almış oldukları muhasebe dersi ile yeşil muhasebe eğitimi arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu da görülmektedir. Öğrencilerin, yeşil muhasebe eğitimi göstergelerinden birisi olan eğitimleri sırasında yeşil muhasebe dersi almaları, (R^2) %18,4 oranında öğrencilerin bölümlerine, muhasebe alanında staj veya iş tecrübelerine ve almış oldukları muhasebe derslerine bağlı olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Öğrencilerin eğitimleri sırasında yeşil muhasebe dersi almaları; bölüm ve muhasebe alanında staj veya iş tecrübesinden negatif yönde etkilenmektedir. Fakat öğrencilerin aldıkları muhasebe dersinin, yeşil muhasebe eğitiminin oluşmasına katkı sağladığını belirtmekte yarar görülmektedir. Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak yorumlandığında; öğrencilerin, bölümlerinin ve muhasebe alanında staj veya iş tecrübelerinin yeşil muhasebe algıları üzerindeki kayda değer bir etki yaratmayabileceğine ancak almış oldukları muhasebe derslerinin ise yeşil muhasebe algılarını pozitif yönde etkilediğine işaret etmektedir.

Tablo 6. Demografik Özelliklerin Yeşil Muhasebe Algısı Üzerindeki Etkisi (C7)

Bağımsız Değişken	β	Std. Hata	t	p	R^2
Bölüm	-,229	,064	-3,625	,000	,194
Aldığınız muhasebe dersi	-,273	,033	-4,327	,000	
Mezun olduktan sonra yapmayı düşündüğünüz meslek	-,147	,035	-2,394	,018	

Bağımlı Değişken: C7; “Çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gereklidir.”

“Regresyon Analizi (Anlamlılık değeri; $p < 0,05$)”

Tablo 6'ya bakıldığında, öğrencilerin bölümleri, aldıkları muhasebe dersleri ve mezun olduktan sonra yapmayı düşündükleri meslek ile yeşil muhasebe algıları arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin, çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gerektiğine dair görüşleri, (R^2) %19,4 oranında bölümlerine, aldıkları muhasebe derslerine ve mezun olduktan sonra yapmayı düşündükleri mesleğe bağlı tablodan anlaşılmaktadır. Söz konusu durum öğrencilerin; çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gerekliliğine dair görüşlerinin bahsedilen değişkenlerden bağımsız olduğunu ve yeşil muhasebe algıları üzerinde kayda değer bir etki yaratmadığını göstermektedir.

Tablo 7. Demografik Özelliklerin Çevre Bilinci Üzerindeki Etkisi (D1)

Bağımsız Değişken	β	Std. Hata	t	p	R^2
Bölüm	,267	,050	3,975	,000	,073
Aldığınız muhasebe dersi	-,196	,026	-2,919	,004	

Bağımlı Değişken: D1; “Etrafımdaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarırım.”

“Regresyon Analizi (Anlamlılık değeri; $p < 0,05$)”

Tablo 7'ye bakıldığında, öğrencilerin bölümü ile çevre bilinci arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin aldıkları muhasebe dersi ile çevre bilinci arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu da tespit edilmiştir. Öğrencilerin, çevre bilinci göstergelerinden birisi olan etraflarındaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarmaları, (R^2) %7,3 oranında öğrencilerin bölümü ve aldıkları muhasebe dersine bağlı olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Öğrencilerin çevre bilinci konusunda etraflarındaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarmaları; bölümlerinden pozitif yönde etkilenmektedir. Fakat öğrencilerin aldıkları muhasebe derslerinin çevre bilincinin oluşmasında pozitif yönde bir etki oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar bir bütün olarak yorumlandığında; öğrencilerin, insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarmaları üzerinde pozitif değer yarattığı ancak aldıkları muhasebe derslerinden bağımsız bir biçimde oluştuğuna işaret etmektedir. Öğrencilerin yeşil muhasebe algıları üzerinde buldukları bölümlerinin etkilerine ise aşağıda Tablo 8'de açıklık getirilmektedir.

Tablo 8. Bölümlerin Yeşil Muhasebe Algısı Üzerindeki Etkisi

Yeşil Muhasebe Alt Boyutları	Bölümler	Mean Difference	Std. Hata	Sig.	
A. Yeşil Muhasebe Farkındalığı	Uluslararası Ticaret ve Lojistik	-,17319	,12416	,503	
	İşletme	İktisat	,34216*	,11316	,014
		Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	-,32457	,11913	,054
B. Yeşil Muhasebe Eğitimi	Uluslararası Ticaret ve Lojistik	,11685	,12924	,803	
	İşletme	İktisat	-,19019	,11779	,372
		Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	,39012*	,12401	,010
C. Yeşil Muhasebe Algısı	Uluslararası Ticaret ve Lojistik	,46219*	,15417	,015	
	İşletme	İktisat	-,26900	,14050	,224
		Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	1,00215*	,14792	,000
D. Çevre Bilinci	Uluslararası	İşletme	,48313*	,10451	,000
	Ticaret ve Lojistik	İktisat	,31540*	,11542	,033
		Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	,27707	,11961	,096

Tablo 8'e bakıldığında, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin; bölümleri ile yeşil muhasebenin alt boyutları (*i*) yeşil muhasebe farkındalığı, (*ii*) yeşil muhasebe eğitimi, (*iii*) yeşil muhasebe algısı ve (*iv*) çevre bilinci) arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin bölümleri ile yeşil muhasebe farkındalığı, yeşil muhasebe eğitimi, yeşil muhasebe algısı ve çevre bilinci arasında ($p < 0,05$) anlamlı bir ilişki olduğu söylenilmektedir. Elde edilen

sonuçlara göre, İşletme bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe farkındalığının; İktisat bölümü, Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü ve Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ifade edilebilmektedir. Buna karşılık Uluslararası Ticaret ve Lojistik bölümü öğrencilerinin çevre bilinci konusundaki algılarının ise İşletme ve İktisat bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Günümüzde çevresel sorunlar hızla artmakta ve bu sorunlar yaşamımızı tehdit altına almaktadır. Çevresel sorunlar beraberinde toplumun çevreye karşı daha bilinçli davranması gerektiğini öne çıkarmaktadır. Çevre bilincine sahip bireyler yetiştirilebilmesi için yaşamın her döneminde çevre eğitiminin verilmesi büyük önem taşımaktadır. Bununla beraber sosyal gelişmenin en fazla olduğu eğitim kurumlarından biri olan yükseköğretimde çevre konusu üzerinde daha fazla durulması gereksinimi kaçınılmaz olarak karşılanmaktadır. Dolayısı ile yükseköğretimde muhasebe eğitimi uygulamaları da bahsedilen durumdan kendisine düşen payı almaktadır. Geleceğin muhasebe meslek mensubu adayları olarak kabul edilen muhasebe öğrencilerinin çevresel sorunlara karşı kayıtsız kalmamaları uygulama sahasında verimliliğin artırılması bakımından kritik role sahiptir. Şöyle ki günümüzde işletmelerin, kurum ve kuruluşlarının çevresel sorunları karşısında; kurumların dili olarak kabul edilen muhasebenin çevresel sorunlara çözüm üretmesi ilgililer tarafından merak konusu olmuştur. Dolayısı ile bu araştırmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi (KİYÜ), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İ.İ.B.F.)'nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yeşil muhasebeye yönelik algı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda Fakültede eğitim alan öğrencilerden toplanan veriler SPSS 22.0 programında uygun yöntemler ile analiz edilmiştir. Araştırmanın örnekleme kapsamında öğrencilerin yeşil muhasebe algılarına ilişkin ulaşılan genel bilgiler;

- ❖ Almış oldukları muhasebe eğitiminin, yeşil muhasebe algılarını pozitif yönde etkilediği ve farkındalıklarını artırdığı,
- ❖ Bölümlerinin ve muhasebe alanında staj veya iş tecrübelerinin yeşil muhasebe algıları üzerindeki kayda değer bir etki yaratmayabileceği,
- ❖ Çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gerekliliğine dair yaklaşımlarının; aldıkları muhasebe derslerinden ve mezun olduktan sonra yapmayı düşündükleri meslekten bağımsız olduğu, (*öğrencilerin duyarlı çevreye karşı duyarlı oldukları*)
- ❖ Bölümlerinin, insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarımları üzerinde pozitif değer yarattığı şeklinde ifade edilebilmektedir.

Yukarıda açıklanan bilgilere ek olarak İşletme Bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe algılarının diğer bölümlere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu durum öğrencilerin tabi oldukları eğitim müfredatları karşısında ulaşılan sonuçların uygulamada oluşan beklentiler ile örtüşüğünü göstermektedir. Ayrıca Lojistik Bölümü öğrencilerinin diğer bölümlere kıyasla daha yüksek düzeyde çevre bilinci sahip oldukları belirtmekte yarar görülmektedir. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf ve akademik ortalama gibi özelliklerinin yeşil muhasebe algıları üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada, işletme ve lojistik bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe algılarının; Tarsuslu ve Çil Koçyiğit (2020), Apalı ve Acun (2019), Maryanti (2018) ve Hanifa ve Kahar (2015)'in çalışmalarında ulaşılan sonuçlar ile örtüşüğü görülmektedir. Çok sayıda ve çeşitli alt dallarda alınan muhasebe derslerinin yeşil muhasebe farkındalığının güçlendirilmesi konusunda pozitif yönde etki sahibi olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca staj tecrübesi bağlamında yeşil muhasebe algısının bu çalışmanın sonuçları ile Yılmaz ve Şahin (2017)'in çalışmasının sonuçlarının örtüşmediği görülmektedir. Söz konusu durum muhasebe alanında staj yapma tecrübesinin yeşil muhasebe algısı üzerindeki etkisinin şüpheli olduğuna işaret etmektedir. Diğer taraftan çevre bilinci konusunda bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ile Pattanayak (2014)'in çalışmasında ulaşılan sonuçların örtüşmediğini belirtmekte de yarar görülmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin çevre bilinci düzeylerinin güçlendirilmesi konusunda daha fazla ve farklı yönlerden araştırma yapılması gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ile bahsi geçen çalışmalar bütünleşik olarak değerlendirildiğinde; gelecekte çevre bilincinin oluşmasının bireyselden kurumsala hemen her alanda büyük sahibi olacağına işaret etmektedir. Çünkü dünya üzerinde kullanılan kaynakların bilinçsiz tüketiminin bu durumu tetiklediğini ifade etmek yerinde olacaktır.

Ulaşılan kilit bilgiler bütünleşik olarak değerlendirildiğinde; yeşil muhasebe uygulamalarının yükseköğretimde muhasebe eğitiminde başlangıç düzeyinde olduğuna işaret etmektedir. Dolayısı ile söz konusu uygulamaların, geleceğin meslek mensubu olacak adayları ile doğru zamanda ve yerde buluşturulması noktasında eğitim-öğretim müfredatlarının bu yönde güncellenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle muhasebe akademisyenlerinin konu üzerindeki çalışmalarından yararlanılması, gelecekte; i) çevre bilincine sahip bireylerin yetiştirilmesi, ii) muhasebe uygulamalarının sadece finansal işlemlerin yansıtılması ile sınırlı olmayıp insanların; çevresel, sosyal ve ekonomik kaynaklarının da yönetiminde önemli bir role sahip olduğunun anlaşılması, iii) gelecekte muhasebe uygulamaları ile insanların sürdürülebilir sağlıklı bir yaşama sahip olabilmeleri, iv) kaynakların optimum kullanımı ile bilinçli bir istihdam yaratılması ve v) ülke ekonomisine katma değer olarak geri dönüş sağlayabilecek uygulamaların hayata geçirilmesi konularında yol gösterebilecektir. Diğer taraftan

düzenleyici ve denetleyici otorite ile birlikte profesyonel meslek örgütlerinin, konunun meslek mensupları vasıtası ile ülkenin tabanında karşılık bulması bakımından söyleşi, panel, eğitim seminerleri gibi etkinlikler düzenlemesi kritik önem taşımaktadır. Bu bağlamda standartların oluşturulması uygulamada sağlıklı bir yaşam döngüsünün anahtarı olabilecektir.

Kaynakça

- Agarwal, V. ve Kalpaja, L. (2018). A study on the importance of green accounting. *International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology*, 4(5), 206-210.
- Alpar, R. (2013). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Yöntemler*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Altınbay, A. ve Durak, H. (2022). Çevre Muhasebesi, Yeşil Muhasebe ve Karbon Muhasebesi Kavramları Hakkında Yazılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *International Journal of Applied Economic and Finance Studies*, 7(1), 140-155.
- Apalı, A. ve Acun, Ö. (2019). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerde Yeşili Koruma Bilincinin Yeşil Muhasebe Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 18-36.
- Asonitou, S. (2015). The Evolution of Accounting Education And the Development of Skills. 11th Interdisciplinary Workshop On Intangibles, Intellectual Capital And Extra-Financial Information, 17 September 2015, Athens University of Economics & Business., 1-11.
- Baş, M. (2019). Bağlantılı K Örneklem ile Parametrik Olmayan Cochran Q Testi: Bist 100 Uygulaması. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 94-107.
- Bezirci, M., Özpeynirci, R. ve Duman, H. (2011). Sosyal Sorumluluk Kavramı Bağlamında Yeşil Muhasebe Eğitimi: Bir Alan Araştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası*, (3), 61-89.
- Cairns, R. D. (2001). Seeing the Trees as a Forest: What Counts in Green Accounting. *Ecological Economics*, 36(1), 61-69.
- Cairns, R. D. (2004). Principles of Green Accounting for Renewable and Nonrenewable Energy Resources. *Energy Policy*, 32(2), 261-267.
- Choubey, B., Pattanayak, J.K. (2014). Designing a Course Curriculum on Environmental Accounting: Viewpoint of Indian Stakeholders. *The IUP Journal of Accounting Research & Audit Practices*, 13(3), 7-24.
- Dewi, S. R., ve Maryanti, E. (2018). The Implementation of Green Accounting Based on University Social Responsibility (USR) in Muhammadiyah University of Sidoarjo. *Journal of Economics, Business, and Government Challenges*, 1(1), 1-9.
- Dillard, J., Brown, D. ve Marshall, R. S. (2005). An Environmentally Enlightened Accounting. *Accounting Forum*, 29(1), 77-101.
- Ergin, H. ve Kurnaz, N. (2016). *Muhasebeye Giriş*, Nobel Yayınevi, Kütahya.
- Erol, M. ve Erkan, G. (2008). Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İİBF’de Bir Araştırma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14, 284-301.
- Eymen, U. E. (2007). Spss 15.0 veri analiz yöntemleri. 25.10.2022 tarihinde www.istatistikmerkezi.com adresinden erişildi.
- Hanifa, S., ve Kahar, A. (2015). Green Accounting: Comprehension of Accounting Students. *In International Conference on Economics and Banking (iceb-15)*, 156-165.
- Jeffers, A. E., DeGaetano, L. A., Lin, B. B. ve Romero, S. (2014). Sustainable (Green) Initiatives in Corporations. *Encyclopedia of Business Analytics and Optimization*, IGI Global 2426-2442.
- Korukoğlu, A. (2011). İşletmelerde Çevre Muhasebesi: İzmir İli Uygulaması. *Ege Akademik Bakış*, 11(1), 81- 89.
- Khairin, F. N., Sukoharsono, E. G., Roekhudin ve Hariadi, B. (2019). The “Green” Term and Accounting Education. *The International Journal of Accounting and Business Society*, 28(2), 1-16.
- Khairin, F. N., Sukoharsono, E. G., Roekhudin ve Hariadi, B. (2019). Developing “Pro-Environmental” Accounting Education through Pentaple Bottom Line Concept. *Seword Freshh*, 1-7.
- Malik, P. ve Mittal, A. (2015). A Study of Green Accounting Practices in India. *IRACST – International Journal of Commerce, Business and Management (IJCBM)*, 4(6), 779-787.

- Özdamar, K. (2013). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi I.*, Nisan Kitabevi, Eskişehir.
- Rahman, M. A., Sumarlin, Mus, F. S., Awaluddin, M. Ve Wardhani, R. S. (2019). Green Accounting Concept Based on University Social Responsibility as A Form of University Environmental Awareness. *IJBE (Integrated Journal of Business and Economics)*, 164-178.
- Sartika, N. ve Iznillah, M. L. (2022). Green Accounting Based On University Social Responsibility: Understanding And Concern In Application. *Jurnal Riset Akuntansi Kontemporer*, 14(1), 65-74.
- Suhartini, D. Widonetrio, A. A. ve Azminyanti, R. (2021). RETRACTION: Comparative Study of Green Accounting Implementation Based on University Social Responsibility (CSR) and Good University Governance (Gug) Policy. *Basic And Applied Accounting Research Journal*, 1(2), 95-104.
- Sefcik, E., Stephan- Soderstrom, S., Naomi- Stinson, H. Christopher (1997). *Accounting Through Green- Colored Glasses: Teaching Environmental Accounting, Issues in Accounting Education*, 12(1), 129-140.
- Sen, M., Pattanayak, J. K., ve Choubey, B. (2010). Designing A Course Curriculum On Environmental Accounting: Viewpoint Of Indian Industry Practitioners. *Social and Environmental Accountability Journal*, 30(2), 96-109.
- Süklüm, N. (2019). Yeşil Muhasebe' nin İşletme Lisans Eğitimi Müfredatı İçerisindeki Durumu. *Journal of Social Sciences And Education*, 2 (1), 162-172.
- Şengel, S. (2010). Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 47, 81-94.
- Şimşek, S. (2019). *Yeşil muhasebe sisteminin dalı olan karbon muhasebesi ve bir termik santralde uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi.
- Tarsuslu, S. ve Çil Koçyiğit, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe Konusundaki Algıları ve Farkındalıkları: Bir Üniversite Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23(1), 326-340.
- Yakhou, M., D. ve Vernon, P. (2002). Environmental Accounting Coverage in the Accounting Curriculum: A Survey of U.S. Universities and Colleges. *Journal of Education for Business*, 78(1), 23-27.
- Yalçın, A. ve Sümerli Sarıgül, S. (2021). Yeşil Pazarlama ve Yeşil Muhasebe Konularının Görsel Haritalama Tekniğine Göre Bibliyometrik Analizi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 56(1), 304-328
- Yelgen, E. (2022). Yeşil Muhasebe ve Uygulama Örnekleri Üzerine Bir Çalışma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı, 100-126.
- Yılmaz, Z., ve Şahin, Z. (2017). Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Yeşil Muhasebe Konusundaki Algıları ve Farkındalıkları. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 110-122.

Extended Abstract

Aim and Scope

In this study, studying at KIYU, İ.İ.B.F.; It is aimed to determine the effect of the accounting education they received on the green accounting perceptions of the students of Business, Economics, International Trade and Logistics and Political Science and Public Administration departments.

In this context, it is thought that this study can create awareness in terms of i) investigating the effect of accounting education received by students on green accounting perceptions, ii) determining the level of knowledge of students who will be professional accountants in the future, iii) providing green accounting education in universities.

The research includes students studying Business Administration, Economics, International Trade and Logistics, Political Science and Public Administration at KIYU, İ.İ.B.F. In order to interpret the obtained information in a reliable, consistent and correct manner, students who are actively studying at the Faculty (Business Administration, International Trade and Logistics, Economics, Political Science and Public Administration) were determined as the constraint of the research. In the context of this accepted constraint, 355 students were taken as the sample of the research.

Methods

In this study, the data were collected through the questionnaire technique. The data collected from the questionnaires were evaluated and coded in accordance with the nature and purpose of the study. The data obtained through the questionnaires were transferred to the "SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22.0" program; i) reliability

analysis, ii) descriptive statistics, iii) frequency distribution, iv) non-parametric Correlation (Spearman's rho) analysis and v) Regression analysis and vi) one-way analysis of variance were performed.

Findings

At this stage of the research; i) the information obtained on the demographic characteristics of the students, ii) the results of the frequency analysis regarding the statements of the students regarding the determination of green accounting perceptions, iii) the information obtained as a result of the Correlation Analysis and iv) the Regression Analysis and v) the Anova Test (One Way Analysis of Variance) obtained as a result of The information was evaluated and explained in order.

- It is understood that the majority of the students are from the Department of Business Administration (39.7%). Of the students participating in the research, 174 (49.0%) were female and 181 (51.0%) were male. In terms of the academic average of the students, it is seen that the majority of them are in the range of 2.51-3.00 (31.5%). 77 (21.7%) of the students think to work in other occupational groups as the profession they intend to do after graduation. It is seen that 341 (96.1%) of the majority of the students do not have internship or work experience in the field of accounting.
- Students should know the concept of green accounting as a name for green accounting awareness; It is seen that they are positively affected by the accounting course they take.
- Points out that students, their departments and internship or work experience in the field of accounting may not have a significant effect on their perceptions of green accounting, but the accounting courses they have taken affect their perceptions of green accounting positively.
- Students; It shows that the opinions of the enterprises about the necessity of carrying out green accounting practices for the solution of environmental problems are independent of the mentioned variables and do not have a significant effect on green accounting perceptions.

Conclusion

The fact that accounting students, who are accepted as future professional accountant candidates, are not indifferent to environmental problems has a critical role in increasing efficiency in the field of practice. Namely, in the face of environmental problems of enterprises, institutions and organizations; The fact that accounting, which is accepted as the language of institutions, produces solutions to environmental problems has been a matter of curiosity by those concerned. Therefore, in this study, it was aimed to determine the perception levels of students who received accounting education at Kilis 7 Aralık University (KIYU), Faculty of Economics and Administrative Sciences (İ.İ.B.F.), towards green accounting. In line with the purpose of the research, the data collected from the students studying at the Faculty were analyzed with appropriate methods in the SPSS 22.0 program. As a result of the research, the key information about the green accounting perceptions of the students;

- The accounting education they received positively affected their perception of green accounting and increased their awareness,
- Departments and internships or work experiences in the field of accounting may not have a significant impact on perceptions of green accounting,
- Approaches to the necessity of businesses to carry out green accounting practices for the solution of environmental problems; Independent of the accounting courses they take and the profession they plan to do after graduation, (students are sensitive to a sensitive environment),
- It can be stated that the departments create positive value by warning people not to harm the environment.

When the key information reached is evaluated as an integrated; indicates that green accounting practices are at the beginning level in accounting education in higher education. Therefore, it reveals that the education and training curricula should be updated in this direction in order to bring together the applications in question with the candidates who will be members of the profession of the future at the right time and place.